Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (ένατο τμήμα)

της 27ης Νοεμβρίου 2025*

«Προδικαστική παραπομπή – Καταχρηστικές ρήτρες των συμβάσεων που συνάπτονται με καταναλωτές – Οδηγία 93/13/ΕΟΚ – Άρθρο 6, παράγραφος 1 – Άρθρο 7, παράγραφος 1 – Σύμβαση που αφορά τραπεζικό λογαριασμό – Διαδικασία για την έκδοση διαταγής πληρωμής – Αυτεπάγγελτος έλεγχος της καταχρηστικότητας των συμβατικών ρητρών – Πρόταση του δικαστή για μείωση της απαίτησης κατά το ποσό που αντιστοιχεί στην εφαρμογή ρήτρας που κρίθηκε καταχρηστική – Αποδοχή από τον επαγγελματία και δυνατότητά του να αξιώσει το εν λόγω ποσό στο πλαίσιο μεταγενέστερης διαδικασίας – Αρχή της αποτελεσματικότητας – Συμμετοχή του καταναλωτή στο πλαίσιο του ελέγχου της ενδεχόμενης καταχρηστικότητας συμβατικής ρήτρας»

Στην υπόθεση C-509/24,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Juzgado de Primera Instancia e Instrucción nº 3 de Arucas (πρωτοδικείο και ανακριτικό τμήμα αριθ. 3 του Arucas, Ισπανία) με απόφαση της 30ής Ιουνίου 2024, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 22 Ιουλίου 2024, στο πλαίσιο της δίκης

Investcapital Ltd

κατά

M.H.S.,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (ένατο τμήμα),

συγκείμενο από τους M. Condinanzi (εισηγητή), πρόεδρο τμήματος, N. Jääskinen και R. Frendo, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: R. Norkus

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

– η Ισπανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον A. Torró Molés,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ισπανική.

– η Ιταλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον S. Fiorentino, επικουρούμενο από τον M. Cherubini, avvocato dello Stato,

– η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από την I. Galindo Martín και τον P. Kienapfel,

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία των άρθρων 6 και 7 της οδηγίας 93/13/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 5ης Απριλίου 1993, σχετικά με τις καταχρηστικές ρήτρες των συμβάσεων που συνάπτονται με καταναλωτές (ΕΕ 1993, L 95, σ. 29).

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο διαδικασίας την οποία κίνησε η Investcapital Ltd., εκδοχέας απαίτησης σχετικής με σύμβαση τρεχούμενου τραπεζικού λογαριασμού ανοιχθέντος στο όνομα του καταναλωτή M.H.S, ζητώντας να εκδοθεί διαταγή πληρωμής για χρηματική οφειλή απορρέουσα από τη σύμβαση αυτή.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

3 Η εικοστή τέταρτη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 93/13 έχει ως εξής:

«[εκτιμώντας] ότι οι δικαστικές αρχές και τα διοικητικά όργανα [των κρατών μελών] πρέπει να διαθέτουν τα κατάλληλα και αποτελεσματικά μέσα ώστε να θέτουν τέρμα στην εφαρμογή των καταχρηστικών ρητρών στις συμβάσεις που συνάπτονται με τους καταναλωτές».

4 Το άρθρο 6, παράγραφος 1, της οδηγίας αυτής ορίζει τα ακόλουθα:

«Τα κράτη μέλη θεσπίζουν διατάξεις σύμφωνα με τις οποίες οι καταχρηστικές ρήτρες σύμβασης μεταξύ επαγγελματία και καταναλωτή, τηρουμένων των σχετικών όρων της εθνικής νομοθεσίας, δεν δεσμεύουν τους καταναλωτές, ενώ η σύμβαση εξακολουθεί να δεσμεύει τους συμβαλλόμενους, εάν μπορεί να υπάρξει και χωρίς τις καταχρηστικές ρήτρες.»

5 Το άρθρο 7, παράγραφος 1, της εν λόγω οδηγίας προβλέπει τα εξής:

«Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε, προς το συμφέρον των καταναλωτών, καθώς και των ανταγωνιζόμενων επαγγελματιών, να υπάρχουν τα κατάλληλα και αποτελεσματικά μέσα, προκειμένου να πάψει η χρησιμοποίηση των καταχρηστικών ρητρών στις συμβάσεις που συνάπτονται από έναν επαγγελματία με καταναλωτές.»

Το ισπανικό δίκαιο

Ο LEC

6 Το άρθρο 815, παράγραφος 3, του Ley 1/2000 de Enjuiciamiento Civil (νόμου 1/2000 περί κώδικα πολιτικής δικονομίας), της 7ης Ιανουαρίου 2000 (BOE αριθ. 7, της 8ης Ιανουαρίου 2000, σ. 575), όπως ίσχυε κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών της κύριας δίκης (στο εξής: LEC), ορίζει τα εξής:

«Εάν από τα έγγραφα που επισυνάπτονται στην αίτηση προκύπτει ότι το ζητηθέν ποσό δεν είναι ακριβές, ο δικαστικός γραμματέας ενημερώνει σχετικά τον δικαστή ο οποίος δύναται, εφόσον κριθεί αναγκαίο, να καλέσει με διάταξη τον αιτούντα να δεχθεί ή να απορρίψει πρόταση έκδοσης διαταγής πληρωμής για ποσό χαμηλότερο από αυτό που είχε αρχικώς ζητηθεί, το οποίο καθορίζει ο δικαστής.

Ομοίως, σε περίπτωση που κριθεί ότι η απαίτηση απορρέει από σύμβαση μεταξύ εταιρίας ή επαγγελματία και καταναλωτή ή χρήστη, ο δικαστικός γραμματέας γνωστοποιεί το γεγονός αυτό στον δικαστή πριν από την έκδοση διαταγής πληρωμής, ώστε, εάν ο δικαστής εκτιμά ότι μια από τις ρήτρες στις οποίες θεμελιώνεται η αίτηση ή βάσει των οποίων έχει καθοριστεί το ποσό της απαίτησης μπορεί να κριθεί καταχρηστική, να μπορεί να προτείνει με διάταξη την έκδοση διαταγής πληρωμής για ποσό ίσο με εκείνο που προκύπτει εάν αφαιρεθεί από το ποσό της απαίτησης το ποσό που αντιστοιχεί στην εφαρμογή της ρήτρας.

Σε αμφότερες τις περιπτώσεις, ο αιτών οφείλει, εντός δέκα ημερών, να δεχθεί ή να απορρίψει την πρόταση, η οποία, σε περίπτωση άπρακτης παρέλευσης της προθεσμίας αυτής, θεωρείται ότι έχει γίνει δεκτή. Η εκ μέρους του αιτούντος αποδοχή επ' ουδενί λογίζεται ως μερική παραίτηση από την απαίτησή του, το δε ανεξόφλητο μέρος της απαίτησης μπορεί να αξιωθεί αποκλειστικώς και μόνο στο πλαίσιο της αντίστοιχης αναγνωριστικής διαδικασίας.

Σε περίπτωση αποδοχής της πρότασης, ο καθού η αίτηση υποχρεούται να καταβάλει το συγκεκριμένο ποσό.

Σε αντίθετη περίπτωση, ο αιτών θεωρείται ότι έχει παραιτηθεί από τη διαδικασία έκδοσης διαταγής πληρωμής και μπορεί να ασκήσει την απαίτησή του αποκλειστικώς και μόνο στο πλαίσιο της αντίστοιχης αναγνωριστικής διαδικασίας.

Η διάταξη που εκδίδεται στην τελευταία περίπτωση μπορεί να προσβληθεί απευθείας με έφεση από τον διάδικο.»

7 Το άρθρο 818, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του LEC έχει ως εξής:

«Αν ο οφειλέτης ασκήσει εμπροθέσμως ανακοπή, το δικαστήριο αποφαίνεται τελεσιδίκως επί της διαφοράς στο πλαίσιο της κατάλληλης διαδικασίας και η απόφαση την οποία εκδίδει έχει ισχύ δεδικασμένου.»

Ο γενικός νόμος για την προστασία των καταναλωτών και των χρηστών

8 Το άρθρο 83 του κωδικοποιημένου κειμένου του γενικού νόμου για την προστασία των καταναλωτών και των χρηστών, κυρωθέντος με το Real Decreto Legislativo 1/2007 por el que se aprueba el texto refundido de la Ley General para la Defensa de los Consumidores y Usuarios y otras leyes complementarias (βασιλικό νομοθετικό διάταγμα 1/2007 περί κυρώσεως του κωδικοποιημένου κειμένου του γενικού νόμου για την προστασία των καταναλωτών και των

χρηστών και άλλων συμπληρωματικών νόμων), της 16ης Νοεμβρίου 2007 (BOE αριθ. 287, της 30ής Νοεμβρίου 2007, σ. 49181), όπως ίσχυε κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών της διαφοράς της κύριας δίκης, προβλέπει τα εξής:

«Οι καταχρηστικές ρήτρες είναι αυτοδικαίως άκυρες και λογίζονται ως μη τεθείσες. Προς τον σκοπό αυτόν το δικαστήριο, αφού ακούσει τους διαδίκους, διαπιστώνει την ακυρότητα των καταχρηστικών ρητρών της σύμβασης, πλην όμως η σύμβαση συνεχίζει να δεσμεύει τους συμβαλλομένους υπό τους ίδιους όρους, αν μπορεί να εξακολουθήσει να ισχύει και χωρίς τις καταχρηστικές ρήτρες.

Οι όροι που έχουν περιληφθεί στις συμβάσεις με αδιαφανή τρόπο εις βάρος των καταναλωτών είναι αυτοδικαίως άκυροι.»

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

9 Στις 16 Απριλίου 2024 η Investcapital υπέβαλε ενώπιον του Juzgado de Primera Instancia e Instrucción nº 3 de Arucas (πρωτοδικείου και ανακριτικού τμήματος αριθ. 3 του Arucas, Ισπανία), το οποίο είναι το αιτούν δικαστήριο, αίτηση για την έκδοση διαταγής πληρωμής κατά του M.H.S, με την οποία ζήτησε την καταβολή ποσού 1 234,01 ευρώ, εκ των οποίων 229,17 ευρώ για κεφάλαιο, 38,73 ευρώ για συμβατικούς τόκους, 39,68 ευρώ για τόκους υπερημερίας και 921,15 ευρώ για έξοδα ή προμήθειες, το οποίο αντιστοιχεί σε απαίτηση εκχωρηθείσα από την τράπεζα B.S.A. Η απαίτηση αυτή αφορά σύμβαση την οποία ο M.H.S συνήψε στις 16 Μαρτίου 2018 με την τράπεζα B.S.A. για το άνοιγμα τραπεζικού λογαριασμού.

10 Δεδομένου ότι πρόκειται για σύμβαση συναφθείσα μεταξύ επαγγελματία και καταναλωτή, το αιτούν δικαστήριο ενημερώθηκε σχετικώς από τον δικαστικό γραμματέα, σύμφωνα με το άρθρο 815, παράγραφος 3, του LEC, προκειμένου να εξετάσει την ενδεχόμενη καταχρηστικότητα των ρητρών στις οποίες στηρίζεται η αίτηση για την έκδοση διαταγής πληρωμής.

11 Στο πλαίσιο της εξέτασης της ενδεχόμενης καταχρηστικότητας των ρητρών αυτών, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται αν το άρθρο 815, παράγραφος 3, του LEC συμβιβάζεται με το δίκαιο της Ένωσης, και ειδικότερα με την οδηγία 93/13, ερμηνευόμενη υπό το πρίσμα της νομολογίας του Δικαστηρίου.

12 Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι, εφόσον διαπιστωθεί η καταχρηστικότητα συμβατικής ρήτρας, κατά το άρθρο 815, παράγραφος 3, του LEC, ο δικαστής που επιλαμβάνεται της αιτήσεως για την έκδοση διαταγής πληρωμής μπορεί μόνο να προτείνει τη μείωση του ποσού της απαίτησης, αφαιρουμένου του ποσού που προέκυψε από την εφαρμογή μιας τέτοιας ρήτρας. Η διάταξη αυτή προβλέπει ότι η αποδοχή της ως άνω πρότασης από τον αιτούντα την έκδοση διαταγής πληρωμής δεν συνεπάγεται παραίτηση από το ποσό που απορρίπτει ο εν λόγω δικαστής, ο δε αιτών μπορεί πάντοτε να αξιώσει την καταβολή του στο πλαίσιο αναγνωριστικής διαδικασίας.

13 Κατά συνέπεια, το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι το άρθρο 815 του LEC δεν επιτρέπει την έκδοση αποφάσεως επί της ακυρότητας των ρητρών που θεωρούνται καταχρηστικές, ενώ, κατά το άρθρο 83 του γενικού νόμου για την προστασία των καταναλωτών και των χρηστών, οι ρήτρες αυτές είναι αυτοδικαίως άκυρες και λογίζονται ως μη τεθείσες. Το αιτούν δικαστήριο φρονεί ότι ο καταναλωτής εξακολουθεί, επομένως, να δεσμεύεται από συμβατικές ρήτρες οι οποίες όμως, κατά το πέρας της εξέτασης στην οποία προέβη ο δικαστής που επιλήφθηκε της αιτήσεως για την έκδοση διαταγής πληρωμής, χαρακτηρίστηκαν ως καταχρηστικές.

14 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Juzgado de Primera Instancia e Instrucción nº 3 de Arucas (πρωτοδικείο και ανακριτικό τμήμα αριθ. 3 του Arucas) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Έχουν τα άρθρα 6 και 7 της οδηγίας [93/13] την έννοια ότι ο μηχανισμός δικαστικού ελέγχου που έχει ως μοναδικό αποτέλεσμα την αφαίρεση από την απαίτηση εταιρίας ή επαγγελματία των ποσών που θεμελιώνονται σε καταχρηστικές ρήτρες, επιτρέποντας παράλληλα στην εν λόγω εταιρία ή στον εν λόγω επαγγελματία να αξιώσει τα ποσά αυτά στο πλαίσιο άλλης διαδικασίας, αποτελεί "κατάλληλο και αποτελεσματικό μέσο" ώστε ο καταναλωτής ή χρήστης να μην εξακολουθήσει να δεσμεύεται από τέτοιες καταχρηστικές ρήτρες;

2) Έχουν τα άρθρα 6 και 7 της οδηγίας [93/13] την έννοια ότι αντιτίθενται σε εθνικό κανόνα, όπως το άρθρο 815, παράγραφος 3, του [LEC], κατά τον οποίο τα αποτελέσματα του ελέγχου καταχρηστικότητας στο πλαίσιο διαδικασίας εκδόσεως διαταγής πληρωμής περιορίζονται στην αφαίρεση από την απαίτηση εταιρίας ή επαγγελματία των ποσών που θεμελιώνονται σε καταχρηστικές ρήτρες, χωρίς να αντλούνται εκ του εν λόγω ελέγχου όλες οι συνέπειες οι οποίες, κατά το εθνικό δίκαιο, απορρέουν από τη διαπίστωση της καταχρηστικότητας, όπως για παράδειγμα η κήρυξη της ακυρότητας;

3) Έχουν τα άρθρα 6 και 7 της οδηγίας [93/13] την έννοια ότι αντιτίθενται σε εθνικό κανόνα, όπως το άρθρο 815, παράγραφος 3, του [LEC], ο οποίος δεν προβλέπει τη συμμετοχή του καταναλωτή ή χρήστη στο πλαίσιο του δικαστικού ελέγχου της καταχρηστικότητας;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του πρώτου και του δευτέρου προδικαστικού ερωτήματος

Επί του παραδεκτού

15 Η Ισπανική Κυβέρνηση εκφράζει αμφιβολίες ως προς το παραδεκτό του πρώτου και του δευτέρου ερωτήματος λόγω του υποθετικού χαρακτήρα τους, στο μέτρο που αφορούν διαδικασία διαφορετική από εκείνη της έκδοσης διαταγής πληρωμής, ήτοι ενδεχόμενη αναγνωριστική διαδικασία στο πλαίσιο της οποίας μπορούν να εξεταστούν, κατά το εθνικό δίκαιο, αξιώσεις διαφορετικές από εκείνες που προβάλλονται στο πλαίσιο της διαδικασίας για την έκδοση διαταγής πληρωμής.

16 Πρέπει να υπομνησθεί ότι το εθνικό δικαστήριο, το οποίο έχει επιληφθεί της διαφοράς και φέρει την ευθύνη για τη δικαστική απόφαση που πρόκειται να εκδοθεί, είναι αποκλειστικώς αρμόδιο να εκτιμήσει, με γνώμονα τις ιδιαιτερότητες της υπόθεσης της κύριας δίκης, αν τα ερωτήματα τα οποία υποβάλλει στο Δικαστήριο είναι λυσιτελή. Εφόσον τα υποβαλλόμενα προδικαστικά ερωτήματα αφορούν την ερμηνεία ή το κύρος κανόνα του δικαίου της Ένωσης, το Δικαστήριο είναι κατ' αρχήν υποχρεωμένο να αποφανθεί. Ως εκ τούτου, ένα προδικαστικό ερώτημα που αφορά το δίκαιο της Ένωσης είναι κατά τεκμήριο λυσιτελές. Το Δικαστήριο μπορεί να αρνηθεί να αποφανθεί επί τέτοιου ερωτήματος μόνον όταν προκύπτει προδήλως ότι η ζητούμενη ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης δεν έχει καμία σχέση με το υποστατό ή με το αντικείμενο της διαφοράς της κύριας δίκης, όταν το πρόβλημα είναι υποθετικής φύσεως ή ακόμη όταν το Δικαστήριο δεν διαθέτει τα πραγματικά ή νομικά στοιχεία που είναι αναγκαία προκειμένου να

δώσει χρήσιμη απάντηση στα ερωτήματα που του υποβλήθηκαν [απόφαση της 2ας Φεβρουαρίου 2023, Towarzystwo Ubezpieczeń Ż (Παραπλανητικές τυποποιημένες συμβάσεις), C-208/21, EU:C:2023:64, σκέψεις 42 και 43].

17 Τέτοια περίπτωση δεν συντρέχει εν προκειμένω.

18 Πράγματι, στην απόφαση περί παραπομπής περιγράφεται με επαρκή ακρίβεια το νομικό και πραγματικό πλαίσιο της διαδικασίας της κύριας δίκης, η οποία αφορά αίτηση εκδόσεως διαταγής πληρωμής για χρηματική απαίτηση απορρέουσα από σύμβαση για το άνοιγμα τρεχούμενου τραπεζικού λογαριασμού. Βάσει των στοιχείων που παρέσχε το αιτούν δικαστήριο καθίσταται δυνατό να προσδιοριστεί τόσο το περιεχόμενο των υποβληθέντων ερωτημάτων όσο και η σχέση τους με το αντικείμενο της διαδικασίας αυτής. Ειδικότερα, με το πρώτο και το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται ως προς το αν συμβιβάζεται με τα άρθρα 6 και 7 της οδηγίας 93/13 εθνική ρύθμιση κατά την οποία ο δικαστής που επιλαμβάνεται αιτήσεως για την έκδοση διαταγής πληρωμής μπορεί να προτείνει την έκδοση διαταγής πληρωμής για ποσό μειωμένο κατά το ποσό που αντιστοιχεί στην εφαρμογή συμβατικής ρήτρας την οποία έκρινε καταχρηστική, χωρίς να μπορεί να την ακυρώσει, το δε απορριφθέν μέρος της απαίτησης μπορεί να αξιωθεί μεταγενέστερα από τον πιστωτή στο πλαίσιο αναγνωριστικής ένδικης διαδικασίας.

19 Υπό τις συνθήκες αυτές, δεν προκύπτει προδήλως ότι η ζητούμενη με το πρώτο και το δεύτερο ερώτημα ερμηνεία της οδηγίας 93/13 ουδεμία σχέση έχει με το υποστατό ή το αντικείμενο της διαφοράς της κύριας δίκης ή ότι το πρόβλημα που τίθεται είναι υποθετικής φύσεως.

20 Κατά συνέπεια, τα ερωτήματα αυτά πρέπει να κριθούν παραδεκτά.

Επί της ουσίας

21 Με το πρώτο και το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, τα οποία πρέπει να εξεταστούν από κοινού, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 6, παράγραφος 1, και το άρθρο 7, παράγραφος 1, της οδηγίας 93/13 έχουν την έννοια ότι αντιτίθενται σε εθνική ρύθμιση η οποία προβλέπει, αφενός, ότι ο δικαστής που έχει επιληφθεί αίτησης επαγγελματία για την έκδοση διαταγής πληρωμής εις βάρος καταναλωτή μπορεί να προτείνει τη μείωση του ποσού της απαίτησης, ώστε να αφαιρεθούν τα ποσά που προέκυψαν από την εφαρμογή συμβατικής ρήτρας την οποία ο δικαστής αυτός έκρινε καταχρηστική χωρίς να μπορεί να διαπιστώσει, για τον λόγο αυτόν, την ακυρότητα της ρήτρας, και, αφετέρου, ότι ο επαγγελματίας, μετά την αποδοχή της πρότασης, έχει τη δυνατότητα να κινήσει άλλη ένδικη διαδικασία προκειμένου να εισπράξει από τον καταναλωτή το ποσό της απαίτησης που απέρριψε ο εν λόγω δικαστής.

22 Πρώτον, υπενθυμίζεται ότι το σύστημα προστασίας που θεσπίζει η οδηγία 93/13 βασίζεται στην αντίληψη ότι ο καταναλωτής βρίσκεται σε ασθενέστερη θέση έναντι του επαγγελματία, τόσο ως προς τη δυνατότητα διαπραγμάτευσης όσο και ως προς το επίπεδο της πληροφόρησης (απόφαση της 17ης Μαΐου 2022, Ibercaja Banco, C-600/19, EU:C:2022:394, σκέψη 35 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

23 Το άρθρο 6, παράγραφος 1, της οδηγίας επιβάλλει στα κράτη μέλη την υποχρέωση να μεριμνούν ώστε οι καταχρηστικές συμβατικές ρήτρες να μη δεσμεύουν τον καταναλωτή, χωρίς αυτός να χρειάζεται να ασκήσει μέσο ένδικης προστασίας και να επιτύχει την έκδοση αποφάσεως με την

οποία να επιβεβαιώνεται η καταχρηστικότητα των επίμαχων ρητρών [πρβλ. απόφαση της 15ης Ιουνίου 2023, Getin Noble Bank (Αναστολή της εκτελέσεως συμβάσεως πιστώσεως), C-287/22, EU:C:2023:491, σκέψη 37].

24 Αυτή η διάταξη πρέπει να νοηθεί ως ισοδύναμη προς τους εθνικούς κανόνες που αποτελούν, στο πλαίσιο της εσωτερικής έννομης τάξεως, κανόνες δημοσίας τάξεως. Επιπλέον, πρόκειται για διάταξη αναγκαστικού δικαίου, η οποία έχει ως σκοπό να αντικαταστήσει την τυπική ισορροπία μεταξύ των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων των συμβαλλομένων την οποία καθιερώνει η σύμβαση με μια ουσιαστική ισορροπία, ικανή να αποκαταστήσει τη μεταξύ τους ισότητα (απόφαση της 21ης Δεκεμβρίου 2016, Gutiérrez Naranjo κ.λπ., C-154/15, C-307/15 και C-308/15, EU:C:2016:980, σκέψεις 54 και 55).

25 Προς τον σκοπό αυτόν, πρώτον, το εθνικό δικαστήριο οφείλει, υπό τις προϋποθέσεις που καθορίζονται στο δίκαιό του, να εκτιμήσει αυτεπαγγέλτως την καταχρηστικότητα συμβατικής ρήτρας η οποία εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 93/13 και να την αφήσει ανεφάρμοστη ώστε να μην παράγει δεσμευτικά αποτελέσματα έναντι του ενδιαφερόμενου καταναλωτή, εκτός αν ο καταναλωτής αντιτίθεται σε αυτό [απόφαση της 30ής Ιουνίου 2022, Profi Credit Bulgaria (Αυτεπάγγελτος συμψηφισμός σε περίπτωση καταχρηστικής ρήτρας), C-170/21, EU:C:2022:518, σκέψη 31 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

26 Δεύτερον, κατά πάγια νομολογία, το άρθρο 6, παράγραφος 1, της οδηγίας 93/13 δεν απαιτεί από το εθνικό δικαστήριο να αφήσει ανεφάρμοστες, πέραν της κηρυχθείσας ως καταχρηστικής ρήτρας, τις ρήτρες που δεν χαρακτηρίστηκαν ως καταχρηστικές. Πράγματι, η διάταξη αυτή, ιδίως δε η δεύτερη φράση της, δεν έχει ως σκοπό την ακύρωση όλων των συμβάσεων που περιέχουν καταχρηστικές ρήτρες αλλά την αποκατάσταση της ισορροπίας μεταξύ των συμβαλλομένων μερών με τη μη εφαρμογή των ρητρών που κρίνονται καταχρηστικές και την κατ’ αρχήν διατήρηση σε ισχύ των λοιπών ρητρών της επίμαχης σύμβασης. Η εν λόγω σύμβαση πρέπει, κατ’ αρχήν, να εξακολουθήσει να υφίσταται χωρίς άλλη τροποποίηση πλην της προκύπτουσας από την απάλειψη των καταχρηστικών ρητρών. Επομένως, η εν λόγω σύμβαση μπορεί να διατηρηθεί σε ισχύ εφόσον, σύμφωνα με τους κανόνες του εσωτερικού δικαίου, είναι νομικώς δυνατόν να συνεχίσει να ισχύει χωρίς τις καταχρηστικές ρήτρες [απόφαση της 30ής Ιουνίου 2022, Profi Credit Bulgaria (Αυτεπάγγελτος συμψηφισμός σε περίπτωση καταχρηστικής ρήτρας), C-170/21, EU:C:2022:518, σκέψεις 34 και 35 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

27 Επιπλέον, λαμβανομένης της φύσεως και της σπουδαιότητας του δημοσίου συμφέροντος που συνίσταται στην προστασία των καταναλωτών, το άρθρο 7, παράγραφος 1, της οδηγίας 93/13, σε συνδυασμό με την εικοστή τέταρτη αιτιολογική σκέψη αυτής, επιβάλλει στα κράτη μέλη την υποχρέωση να προβλέπουν κατάλληλα και αποτελεσματικά μέσα προκειμένου να πάψει η χρησιμοποίηση των καταχρηστικών ρητρών στις συμβάσεις που συνάπτονται από έναν επαγγελματία με καταναλωτές (πρβλ. αποφάσεις της 14ης Ιουνίου 2012, Banco Español de Crédito, C-618/10, EU:C:2012:349, σκέψη 68, και της 17ης Μαΐου 2022, Ibercaja Banco, C-600/19, EU:C:2022:394, σκέψη 38 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

28 Μολονότι το Δικαστήριο έχει επανειλημμένως οριοθετήσει τον τρόπο κατά τον οποίο το εθνικό δικαστήριο οφείλει να διασφαλίζει την προστασία των δικαιωμάτων που αντλούν οι καταναλωτές από την οδηγία αυτή, εντούτοις, κατ’ αρχήν, και όπως προκύπτει από το γράμμα του άρθρου 6, παράγραφος 1, της οδηγίας 93/13, το δίκαιο της Ένωσης δεν εναρμονίζει τις διαδικασίες εξέτασης της φερόμενης καταχρηστικότητας συμβατικής ρήτρας και, κατά συνέπεια, οι διαδικασίες αυτές εμπίπτουν στην εσωτερική έννομη τάξη των κρατών μελών, δυνάμει της

αρχής της δικονομικής αυτονομίας τους, υπό την προϋπόθεση, πάντως, ότι δεν είναι λιγότερο ευνοϊκές από εκείνες που διέπουν παρόμοιες καταστάσεις υπαγόμενες στο εσωτερικό δίκαιο (αρχή της ισοδυναμίας) και ότι δεν καθιστούν πρακτικώς αδύνατη ή υπερβολικά δυσχερή την άσκηση των δικαιωμάτων που απονέμει το δίκαιο της Ένωσης (αρχή της αποτελεσματικότητας) (πρβλ. απόφαση της 29ης Φεβρουαρίου 2024, Investcapital, C-724/22, EU:C:2024:182, σκέψη 30 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

29 Όσον αφορά, αφενός, την αρχή της ισοδυναμίας, επισημαίνεται ότι το Δικαστήριο δεν διαθέτει κανένα στοιχείο ικανό να δημιουργήσει αμφιβολία ως προς τη συμφωνία της επίμαχης στην κύρια δίκη κανονιστικής ρύθμισης με την αρχή αυτή.

30 Αφετέρου, όσον αφορά την αρχή της αποτελεσματικότητας, επισημαίνεται ότι κάθε περίπτωση στην οποία ανακύπτει το ζήτημα αν εθνική δικονομική διάταξη καθιστά αδύνατη ή υπερβολικά δυσχερή την εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης πρέπει να εξετάζεται λαμβανομένης υπόψη της θέσης της διάταξης αυτής στην όλη διαδικασία, της εξέλιξης της διαδικασίας και των ιδιαιτεροτήτων της, καθώς και, ενδεχομένως, των αρχών που αποτελούν τη βάση του εθνικού δικαιοδοτικού συστήματος, όπως η προστασία των δικαιωμάτων άμυνας, η αρχή της ασφάλειας δικαίου και η ορθή διεξαγωγή της διαδικασίας. Εντούτοις, τα ειδικά χαρακτηριστικά της διαδικασίας δεν μπορούν να αποτελούν στοιχείο ικανό να θίξει την έννομη προστασία η οποία πρέπει να παρέχεται στον καταναλωτή δυνάμει των διατάξεων της οδηγίας 93/13 (απόφαση της 17ης Μαΐου 2022, Impuls Leasing România, C-725/19, EU:C:2022:396, σκέψη 45 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

31 Επιπροσθέτως, το Δικαστήριο έχει διευκρινίσει ότι η υποχρέωση των κρατών μελών να διασφαλίσουν την αποτελεσματικότητα των δικαιωμάτων που οι ιδιώτες αντλούν από το δίκαιο της Ένωσης ενέχει, ιδίως όσον αφορά τα δικαιώματα που απορρέουν από την οδηγία 93/13, απαίτηση περί αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας, η οποία επιβεβαιώνεται στο άρθρο 7, παράγραφος 1, της οδηγίας και κατοχυρώνεται επίσης στο άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ισχύει δε, μεταξύ άλλων, ως προς τον καθορισμό των δικονομικών προϋποθέσεων των ενδίκων βοηθημάτων που βασίζονται σε τέτοια δικαιώματα (απόφαση της 24ης Ιουνίου 2025, GR REAL, C-351/23, EU:C:2025:474, σκέψη 53 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

32 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι η αποτελεσματική προστασία των δικαιωμάτων που απορρέουν από την οδηγία 93/13 διασφαλίζεται μόνον εφόσον το εθνικό δικονομικό σύστημα προβλέπει ότι, είτε στο στάδιο της διαδικασίας για την έκδοση διαταγής πληρωμής είτε στο στάδιο της εκτέλεσής της, ο τυχόν καταχρηστικός χαρακτήρας των ρητρών της οικείας σύμβασης ελέγχεται αυτεπαγγέλτως από δικαστή (απόφαση της 20ής Σεπτεμβρίου 2018, EOS KSI Slovensko, C-448/17, EU:C:2018:745, σκέψη 45 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

33 Εν προκειμένω, από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι, στο ισπανικό δικονομικό δίκαιο, η διαδικασία για την έκδοση διαταγής πληρωμής συνιστά διαδικασία μη διεξαγόμενη κατ' αντιμωλίαν, η οποία περιορίζεται στην είσπραξη χρηματικών απαιτήσεων και αποσκοπεί στη διασφάλιση της ταχείας και αποτελεσματικής είσπραξης των ληξιπρόθεσμων και εκκαθαρισμένων απαιτήσεων που έχουν καταστεί απαιτητές.

34 Επομένως, αίτηση για την έκδοση διαταγής πληρωμής για απαίτηση στηριζόμενη σε σύμβαση συναφθείσα μεταξύ επαγγελματία και καταναλωτή διαβιβάζεται, σύμφωνα με το άρθρο 815, παράγραφος 3, του LEC, από τον δικαστικό γραμματέα στον δικαστή προκειμένου να ελεγχθεί αυτεπαγγέλτως η ενδεχόμενη καταχρηστικότητα κάθε συμβατικής ρήτρας στην οποία στηρίζεται

η αίτηση ή βάσει της οποίας έχει καθοριστεί το απαιτητό ποσό. Αν ο δικαστής κρίνει ότι μια από τις επίμαχες ρήτρες είναι δυνατόν να χαρακτηριστεί ως καταχρηστική, μπορεί να προτείνει με διάταξη τη μείωση του ποσού της απαίτησης, αφαιρουμένων των ποσών που προκύπτουν από την εφαρμογή της ρήτρας αυτής.

35 Σύμφωνα με τα στοιχεία που έχει στη διάθεσή του το Δικαστήριο, οι καταχρηστικές συμβατικές ρήτρες στις οποίες στηρίζεται η αίτηση για την έκδοση διαταγής πληρωμής ή βάσει των οποίων έχει καθοριστεί το απαιτητό ποσό της προβαλλόμενης απαίτησης δεν θα παραγάγουν κανένα αποτέλεσμα στο πλαίσιο της διαδικασίας για την έκδοση διαταγής πληρωμής, διότι ο δικαστής θα τις απορρίψει πριν ο καταναλωτής υποχρεωθεί, ενδεχομένως, να εξοφλήσει την οφειλή του. Εναπόκειται στον επαγγελματία να κάνει ενδεχομένως χρήση μεταγενέστερης αναγνωριστικής διαδικασίας προκειμένου να επιτύχει την πλήρη είσπραξη της απαίτησής του.

36 Υπό την επιφύλαξη των εξακριβώσεων στις οποίες οφείλει να προβεί το αιτούν δικαστήριο, επισημαίνεται συναφώς ότι, όπως υπογράμμισε η Ισπανική Κυβέρνηση με τις γραπτές παρατηρήσεις της, στο πλαίσιο της τελευταίας αυτής διαδικασίας, το επιληφθέν δικαστήριο μπορεί να ελέγξει αυτεπαγγέλτως την καταχρηστικότητα των ρητρών σύμβασης συναφθείσας μεταξύ επαγγελματία και καταναλωτή, καθώς και, εφόσον συντρέχει λόγος, να κηρύξει άκυρες τις καταχρηστικές συμβατικές ρήτρες.

37 Επιπλέον και εν πάση περιπτώσει, επισημαίνεται ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέθεσε, με τις γραπτές παρατηρήσεις της ενώπιον του Δικαστηρίου, ότι, σύμφωνα με το άρθρο 818 του LEC, όταν ο καταναλωτής ασκεί εμπροθέσμως ανακοπή κατά της διαταγής πληρωμής, η διαδικασία της διαταγής πληρωμής περατώνεται από τον δικαστικό γραμματέα και αντικαθίσταται από διαδικασία στο πλαίσιο της οποίας τόσο ο καταναλωτής όσο και ο επαγγελματίας έχουν δικαίωμα να ακουστούν και ο επιληφθείς δικαστής μπορεί να προβεί, αυτεπαγγέλτως ή κατόπιν αιτήματος του καταναλωτή, σε έλεγχο της καταχρηστικότητας των συμβατικών ρητρών ο οποίος μπορεί να καταλήξει όχι μόνο στην αφαίρεση του ποσού που στηρίζεται σε ρήτρα η οποία κρίθηκε καταχρηστική, αλλά και στη διαπίστωση της ακυρότητας της ρήτρας αυτής. Εντούτοις, στο αιτούν δικαστήριο εναπόκειται να εξακριβώσει το ακριβές περιεχόμενο της εν λόγω εθνικής διάταξης.

38 Επομένως, προκύπτει, αφενός, ότι το άρθρο 815, παράγραφος 3, του LEC προβλέπει τον αυτεπάγγελτο έλεγχο, εκ μέρους του δικαστή, της καταχρηστικότητας των συμβατικών ρητρών του οποίου τα αποτελέσματα περιορίζονται στο συγκεκριμένο αντικείμενο της αιτήσεως για την έκδοση διαταγής πληρωμής, σύμφωνα με τη φύση και τον σκοπό της εν λόγω διαδικασίας, διότι ο έλεγχος αυτός έχει ως ενδεχόμενο αποτέλεσμα τη μείωση του ποσού της απαίτησης της οποίας ζητείται η εξόφληση, χωρίς να κηρύσσονται άκυρες οι ρήτρες που κρίθηκαν καταχρηστικές. Αφετέρου, η διαδικασία που κινείται κατόπιν της ανακοπής κατά της διαταγής πληρωμής την οποία ασκεί ο καταναλωτής κατ' εφαρμογήν του άρθρου 818 του LEC, καθώς και η διαπιστωτική διαδικασία την οποία κινεί ενδεχομένως ο αιτών επαγγελματίας δυνάμει του άρθρου 815, παράγραφος 3, του LEC, μπορούν να καταλήξουν σε έλεγχο της καταχρηστικότητας της επίμαχης ρήτρας, στο πλαίσιο κατ' αντιμωλίαν συζήτησης μεταξύ των διαδίκων και, ενδεχομένως, σε κήρυξη της ακυρότητας της ρήτρας αυτής, ή ακόμη και της σύμβασης, από το επιληφθέν δικαστήριο.

39 Κατόπιν όλων των ανωτέρω σκέψεων, στο πρώτο και στο δεύτερο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 6, παράγραφος 1, και το άρθρο 7, παράγραφος 1, της οδηγίας 93/13, ερμηνευόμενα υπό το πρίσμα της αρχής της αποτελεσματικότητας, έχουν την έννοια ότι δεν αντιτίθενται σε εθνική ρύθμιση η οποία προβλέπει, αφενός, ότι ο δικαστής που έχει επιληφθεί

αίτησης επαγγελματία για την έκδοση διαταγής πληρωμής εις βάρος καταναλωτή μπορεί να προτείνει τη μείωση του ποσού της απαίτησης, ώστε να αφαιρεθούν τα ποσά που προέκυψαν από την εφαρμογή συμβατικής ρήτρας την οποία ο δικαστής αυτός έκρινε καταχρηστική χωρίς να μπορεί να διαπιστώσει, για τον λόγο αυτόν, την ακυρότητα της ρήτρας, και, αφετέρου, ότι ο επαγγελματίας, μετά την αποδοχή της πρότασης, έχει τη δυνατότητα να κινήσει άλλη ένδικη διαδικασία προκειμένου να εισπράξει από τον καταναλωτή το ποσό της απαίτησης που απέρριψε ο εν λόγω δικαστής, εφόσον ο καταναλωτής μπορεί να ζητήσει, στο πλαίσιο άλλων ένδικων διαδικασιών, τη διαπίστωση της ακυρότητας της συμβατικής ρήτρας που κρίθηκε καταχρηστική.

Επί του τρίτου προδικαστικού ερωτήματος

40 Με το τρίτο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 6, παράγραφος 1, και το άρθρο 7, παράγραφος 1, της οδηγίας 93/13 αντιτίθενται σε εθνική ρύθμιση η οποία δεν προβλέπει τη συμμετοχή του καταναλωτή στο πλαίσιο του ελέγχου, από το δικαστήριο που επιλαμβάνεται αίτησης για την έκδοση διαταγής πληρωμής υποβληθείσας από επαγγελματία κατά του καταναλωτή, της ενδεχόμενης καταχρηστικότητας των συμβατικών ρητρών στις οποίες στηρίζεται η αίτηση αυτή ή βάσει των οποίων έχει καθοριστεί το ύψος της προβαλλόμενης απαίτησης.

41 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι, κατά γενικό κανόνα, η αρχή της αντιμωλίας δεν παρέχει μόνον σε κάθε διάδικο το δικαίωμα να λαμβάνει γνώση των εγγράφων και των παρατηρήσεων που υποβάλλονται στην κρίση του δικαστή από τον αντίδικό του και να τα συζητεί, αλλά συνεπάγεται επίσης το δικαίωμα των διαδίκων να λαμβάνουν γνώση των νομικών λόγων τους οποίους ο δικαστής έλαβε αυτεπαγγέλτως υπόψη και επί των οποίων προτίθεται να στηρίξει την απόφασή του και να τους συζητούν. Το Δικαστήριο έχει υπογραμμίσει ότι, για να τηρηθούν οι σχετικές με το δικαίωμα σε δίκαιη δίκη επιταγές, πρέπει οι διάδικοι να γνωρίζουν και να μπορούν να συζητούν κατ' αντιμωλία τόσο τα πραγματικά όσο και τα νομικά στοιχεία που έχουν αποφασιστική σημασία για την έκβαση της διαδικασίας (απόφαση της 21ης Φεβρουαρίου 2013, Banif Plus Bank, C-472/11, EU:C:2013:88, σκέψη 30 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

42 Συνεπώς, στην περίπτωση κατά την οποία το εθνικό δικαστήριο, αφού έχει καταλήξει, βάσει των πραγματικών και νομικών στοιχείων τα οποία διαθέτει ή τα οποία του γνωστοποιήθηκαν κατόπιν διεξαγωγής αποδείξεων την οποία διέταξε αυτεπαγγέλτως προς τούτο, στο συμπέρασμα ότι μια ρήτρα εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 93/13, διαπιστώσει, κατά το πέρας εκτίμησης στην οποία προέβη αυτεπαγγέλτως, ότι η ρήτρα αυτή έχει καταχρηστικό χαρακτήρα, τότε οφείλει, κατά γενικό κανόνα, να ενημερώσει σχετικά τους διαδίκους και να τους καλέσει να συζητήσουν επ' αυτής κατ' αντιμωλία σύμφωνα με τους τύπους που προβλέπει σχετικά το εθνικό δικονομικό δίκαιο (απόφαση της 21ης Φεβρουαρίου 2013, Banif Plus Bank, C-472/11, EU:C:2013:88, σκέψεις 31 και 36).

43 Επιπλέον, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι το άρθρο 6, παράγραφος 1, της οδηγίας 93/13 έχει την έννοια ότι το εθνικό δικαστήριο, όταν επιλαμβάνεται αιτήσεως για την έκδοση διαταγής πληρωμής και εφόσον ο οφειλέτης-καταναλωτής δεν μετέχει στη διαδικασία μέχρι την έκδοση της διαταγής πληρωμής, υποχρεούται να αφήσει αυτεπαγγέλτως ανεφάρμοστη καταχρηστική ρήτρα της σύμβασης καταναλωτικού δανείου που έχει συναφθεί μεταξύ του εν λόγω καταναλωτή και του οικείου επαγγελματία, επί της οποίας θεμελιώνεται μέρος της προβαλλόμενης απαίτησης. Στην περίπτωση αυτή, το εθνικό δικαστήριο έχει την ευχέρεια να απορρίψει εν μέρει την αίτηση έκδοσης διαταγής πληρωμής, υπό την προϋπόθεση ότι η σύμβαση μπορεί να εξακολουθήσει να ισχύει χωρίς άλλη τροποποίηση, αναθεώρηση ή συμπλήρωση, ζήτημα το οποίο εναπόκειται στο

εν λόγω δικαστήριο να εξακριβώσει [πρβλ. απόφαση της 30ής Ιουνίου 2022, Profi Credit Bulgaria (Αυτεπάγγελτος συμψηφισμός σε περίπτωση καταχρηστικής ρήτρας), C-170/21, EU:C:2022:518, σκέψη 38].

44 Εν προκειμένω, λαμβανομένων υπόψη των εθνικών δικονομικών κανόνων που διέπουν τη διεξαγωγή της διαδικασίας για την έκδοση διαταγής πληρωμής που περιγράφεται στις σκέψεις 34 έως 38 της παρούσας απόφασης, το γεγονός ότι το άρθρο 815, παράγραφος 3, του LEC δεν προβλέπει τη συμμετοχή του καταναλωτή στο πλαίσιο του ελέγχου της καταχρηστικότητας συμβατικής ρήτρας στην οποία μπορεί να στηριχθεί η αίτηση για την έκδοση διαταγής πληρωμής, αλλά παρέχει στον επιληφθέντα δικαστή την εξουσία να προτείνει την έκδοση διαταγής πληρωμής για ποσό της προβαλλόμενης απαίτησης μειωμένο κατά το ποσό που αντιστοιχεί στην εφαρμογή ρήτρας που κρίθηκε καταχρηστική, δεν θίγει τα δικαιώματα άμυνας των καταναλωτών και, ιδίως, την αρχή της κατ' αντιμωλίαν συζήτησης.

45 Συναφώς, αφενός, υπό την επιφύλαξη των εξακριβώσεων στις οποίες οφείλει να προβεί το αιτούν δικαστήριο, προκύπτει ότι η διάταξη που εξέδωσε ο επιληφθείς δικαστής κατόπιν της αποδοχής της πρότασης αυτής από τον επαγγελματία-αιτούντα παρέχει σε καθέναν από τους διαδίκους τη δυνατότητα να λάβει γνώση τόσο των πραγματικών όσο και των νομικών στοιχείων που είχαν αποφασιστική σημασία για το διατακτικό της ίδιας αυτής διατάξεως και να τα συζητήσει κατ' αντιμωλίαν, χωρίς να παράγει τα δεσμευτικά αποτελέσματα του δεδικασμένου ούτε άλλα αποκλειστικά αποτελέσματα. Αφετέρου, το άρθρο 815, παράγραφος 3, του LEC εντάσσεται στο πλαίσιο συνοπτικής διαδικασίας για την έκδοση διαταγής πληρωμής, η οποία έχει διαμορφωθεί ως μέσο επιτάχυνσης της διαδικασίας, με σκοπό τη διασφάλιση της ταχείας είσπραξης των ληξιπρόθεσμων και εκκαθαρισμένων απαιτήσεων που έχουν καταστεί απαιτητές. Η συμμετοχή του καταναλωτή στο πλαίσιο του ελέγχου της καταχρηστικότητας των συμβατικών ρητρών εξακολουθεί να διασφαλίζεται, δεδομένου ότι το ισπανικό δικονομικό δίκαιο φαίνεται να προβλέπει, στο πλαίσιο μεταγενέστερης κατ' αντιμωλίαν διαδικασίας, τη δυνατότητα του καταναλωτή να ασκήσει πλήρως τα δικαιώματα άμυνάς του και να προβάλει όλους τους αμυντικούς ισχυρισμούς του.

46 Πράγματι, από τη δικογραφία που έχει στη διάθεσή του το Δικαστήριο προκύπτει ότι, αφενός, η ως άνω διάταξη μπορεί να επανεξεταστεί στο πλαίσιο τακτικών διαδικασιών επί της ουσίας, τηρουμένης πλήρως της αρχής της κατ' αντιμωλίαν συζήτησης, δεδομένου ότι ο καταναλωτής έχει τη δυνατότητα να ασκήσει ανακοπή κατά της εν λόγω διατάξεως σύμφωνα με τους κανόνες του άρθρου 818 του LEC. Αφετέρου, δεδομένου ότι, δυνάμει του άρθρου 815, παράγραφος 3, του LEC, η αποδοχή της πρότασης από τον επαγγελματία-αιτούντα δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να εξομοιωθεί με μερική παραίτηση από τα δικαιώματά του, ο επαγγελματίας αυτός μπορεί να προβάλει το μη ικανοποιηθέν μέρος της απαίτησης στο πλαίσιο αναγνωριστικής διαδικασίας, στην οποία συμμετέχει ο καταναλωτής τηρουμένης πλήρως της αρχής της κατ' αντιμωλίαν συζήτησης.

47 Κατά συνέπεια, στο τρίτο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 6, παράγραφος 1, και το άρθρο 7, παράγραφος 1, της οδηγίας 93/13 έχουν την έννοια ότι δεν αντιτίθενται σε εθνική ρύθμιση η οποία δεν προβλέπει τη συμμετοχή του καταναλωτή στο πλαίσιο του ελέγχου, από το δικαστήριο που επιλαμβάνεται αίτησης για την έκδοση διαταγής πληρωμής υποβληθείσας από επαγγελματία κατά του καταναλωτή, της ενδεχόμενης καταχρηστικότητας των συμβατικών ρητρών στις οποίες στηρίζεται η αίτηση αυτή ή βάσει των οποίων έχει καθοριστεί το ύψος της προβαλλόμενης απαίτησης εφόσον, αφενός, η διαδικασία για την έκδοση διαταγής πληρωμής δεν καταλήγει σε πράξη που περιβάλλεται την ισχύ δεδικασμένου

και, αφετέρου, η αρχή της κατ' αντιμωλίαν συζήτησης διασφαλίζεται στο πλαίσιο ενδεχόμενων μεταγενέστερων διαδικασιών μεταξύ του εν λόγω καταναλωτή και του επαγγελματία σχετικά με τις ίδιες αξιώσεις τις οποίες προέβαλε ο τελευταίος.

Επί των δικαστικών εξόδων

48 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (ένατο τμήμα) αποφαίνεται:

1) **Το άρθρο 6, παράγραφος 1, και το άρθρο 7, παράγραφος 1, της οδηγίας 93/13/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 5ης Απριλίου 1993, σχετικά με τις καταχρηστικές ρήτρες των συμβάσεων που συνάπτονται με καταναλωτές, ερμηνευόμενα υπό το πρίσμα της αρχής της αποτελεσματικότητας,**

   έχουν την έννοια ότι:

   δεν αντιτίθενται σε εθνική ρύθμιση η οποία προβλέπει, αφενός, ότι ο δικαστής που έχει επιληφθεί αίτησης επαγγελματία για την έκδοση διαταγής πληρωμής εις βάρος καταναλωτή μπορεί να προτείνει τη μείωση του ποσού της απαίτησης, ώστε να αφαιρεθούν τα ποσά που προέκυψαν από την εφαρμογή συμβατικής ρήτρας την οποία ο δικαστής αυτός έκρινε καταχρηστική χωρίς να μπορεί να διαπιστώσει, για τον λόγο αυτόν, την ακυρότητα της ρήτρας, και, αφετέρου, ότι ο επαγγελματίας, μετά την αποδοχή της πρότασης, έχει τη δυνατότητα να κινήσει άλλη ένδικη διαδικασία προκειμένου να εισπράξει από τον καταναλωτή το ποσό της απαίτησης που απέρριψε ο εν λόγω δικαστής, εφόσον ο καταναλωτής μπορεί να ζητήσει, στο πλαίσιο άλλων ένδικων διαδικασιών, τη διαπίστωση της ακυρότητας της συμβατικής ρήτρας που κρίθηκε καταχρηστική.

2) **Το άρθρο 6, παράγραφος 1, και το άρθρο 7, παράγραφος 1, της οδηγίας 93/13**

   έχουν την έννοια ότι:

   δεν αντιτίθενται σε εθνική ρύθμιση η οποία δεν προβλέπει τη συμμετοχή του καταναλωτή στο πλαίσιο του ελέγχου, από το δικαστήριο που επιλαμβάνεται αίτησης για την έκδοση διαταγής πληρωμής υποβληθείσας από επαγγελματία κατά του καταναλωτή, της ενδεχόμενης καταχρηστικότητας των συμβατικών ρητρών στις οποίες στηρίζεται η αίτηση αυτή ή βάσει των οποίων έχει καθοριστεί το ύψος της προβαλλόμενης απαίτησης εφόσον, αφενός, η διαδικασία για την έκδοση διαταγής πληρωμής δεν καταλήγει σε πράξη που περιβάλλεται την ισχύ δεδικασμένου και, αφετέρου, η αρχή της κατ' αντιμωλίαν συζήτησης διασφαλίζεται στο πλαίσιο ενδεχόμενων μεταγενέστερων διαδικασιών μεταξύ του εν λόγω καταναλωτή και του επαγγελματία σχετικά με τις ίδιες αξιώσεις τις οποίες προέβαλε ο τελευταίος.

(υπογραφές)